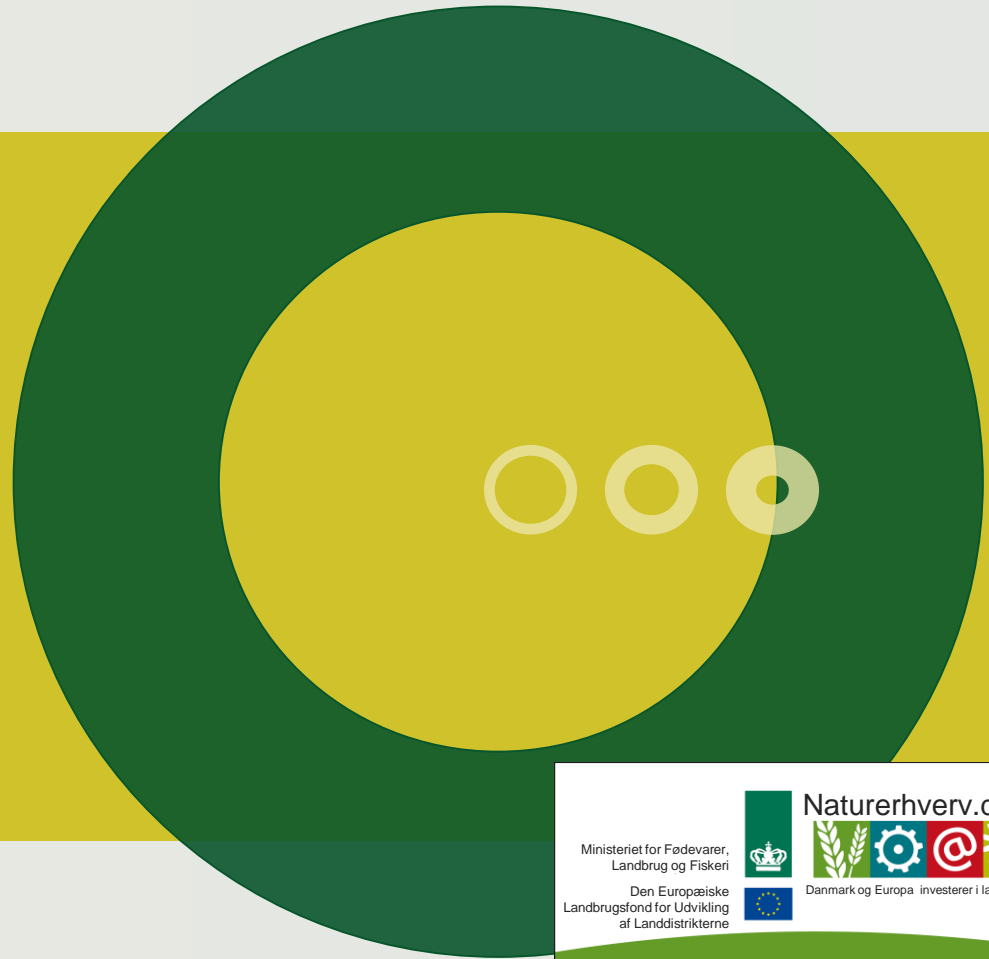

Begræns tab i mark og silo ved tør ensilering

Karsten A. Nielsen
VFL Planter og Miljø

Dagens menu

- Hvordan fortørre kløvergræs?
- Hvordan opstår marktab ?
- Klimabetinget marktab
- Græsmarks udstyr og marktab
- Tips om hurtig fortørring
- Ensilerings processer og ensilering

Hvordan fortørre kløvergræs?

- **Fase 1.** Fra slæt til ca. 30 pct. tørstof
- Fordampningen af vand gennem spalteåbningerne (plantens læbeceller)
- Læbeceller er åbne når der er lys
- Fordampning sker kun i de lyse timer
- Fordampning sker kun når vandet kan transpoteres væk
- Fordampningen sker bedst fra en høj stub (6 til 8 cm).

Hvordan fortørre kløvergræs

- **Fase 2:** Fra ca. 30 pct. til ca. 75 pct. tørstof
- Fordampning af vand ved diffusion fra blade og stængler

Hvordan opstår marktab ?

○ **Åndingstab: Fase 1**

- Sker så længe enzymer kan transporteres rundt i planterne

○ **Mikrobiel nedbrydning: Fase 1**

- Sker indtil ca. 30 pct. tørstof hvor mange arter af bakterier arbejder

○ **Udvaskning: Fase 2**

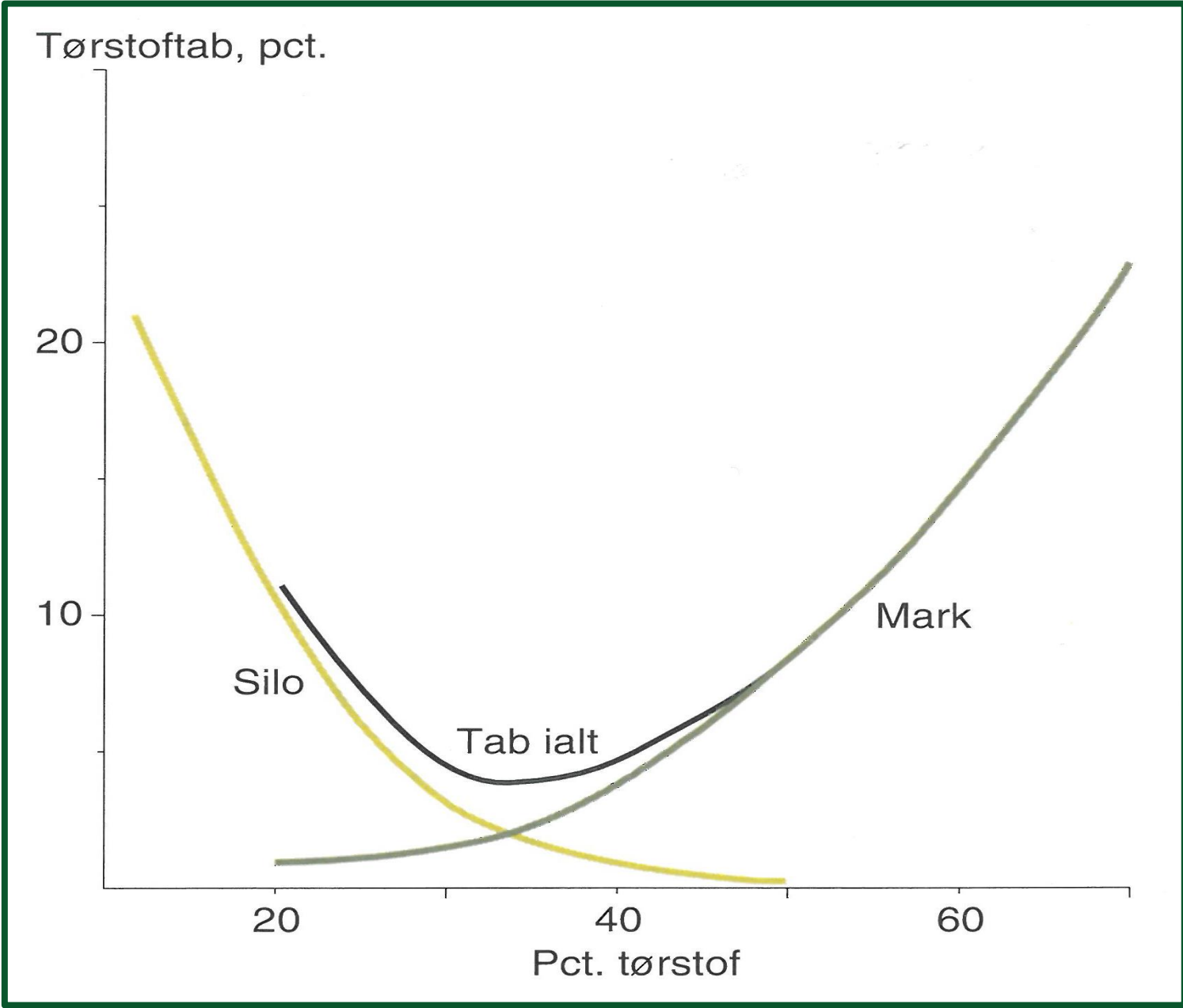
- Størst ved kraftig neddeling

○ **Mekanisk spild: Fase 2**

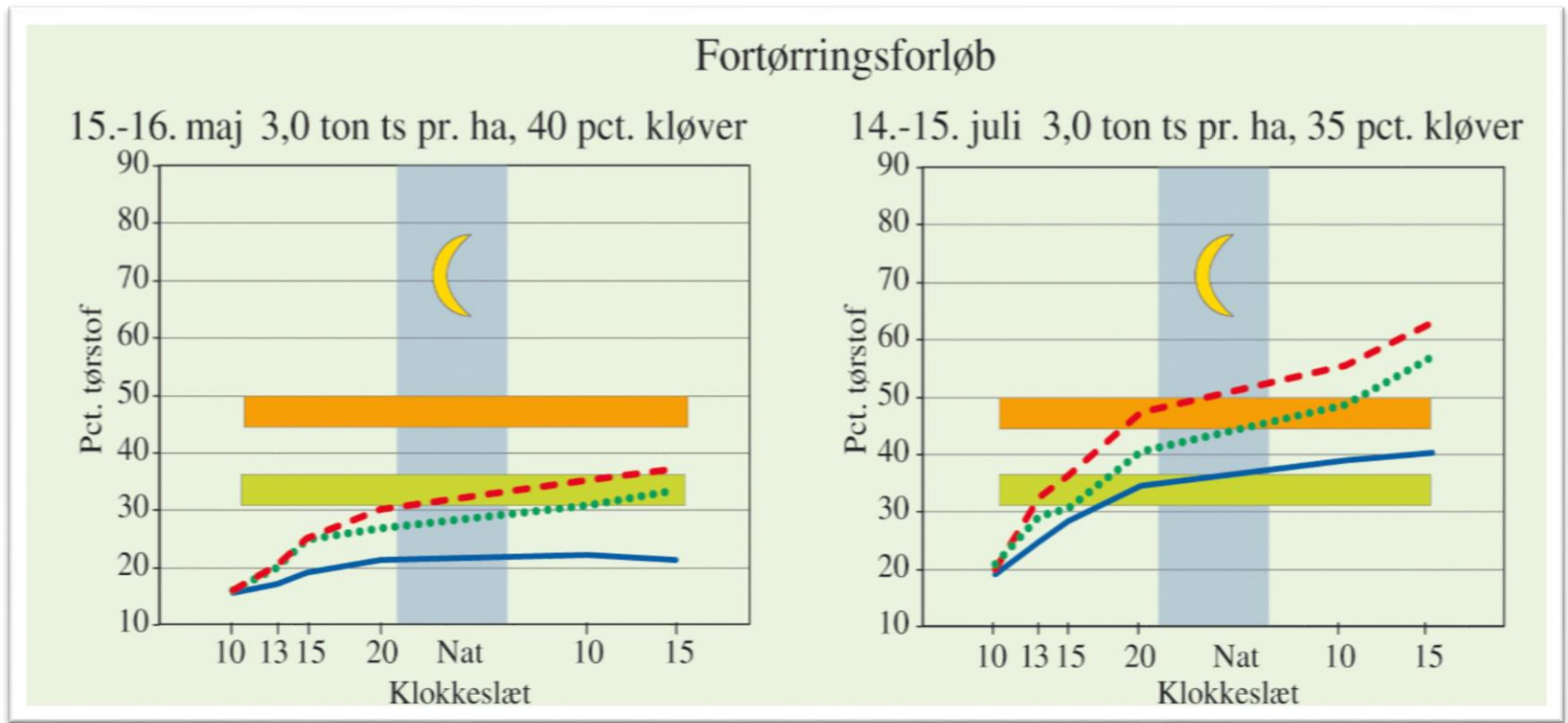
Klimabetinget marktab

Pct. tørstof i græs	Vejerforhold		
	Gode	Moderater	Dårlige
20	2	3	4
40	3	6	10
60	5	12	20
80	12	20	30

Kilde: Wilkinson, 1981

Fortørringsforløb

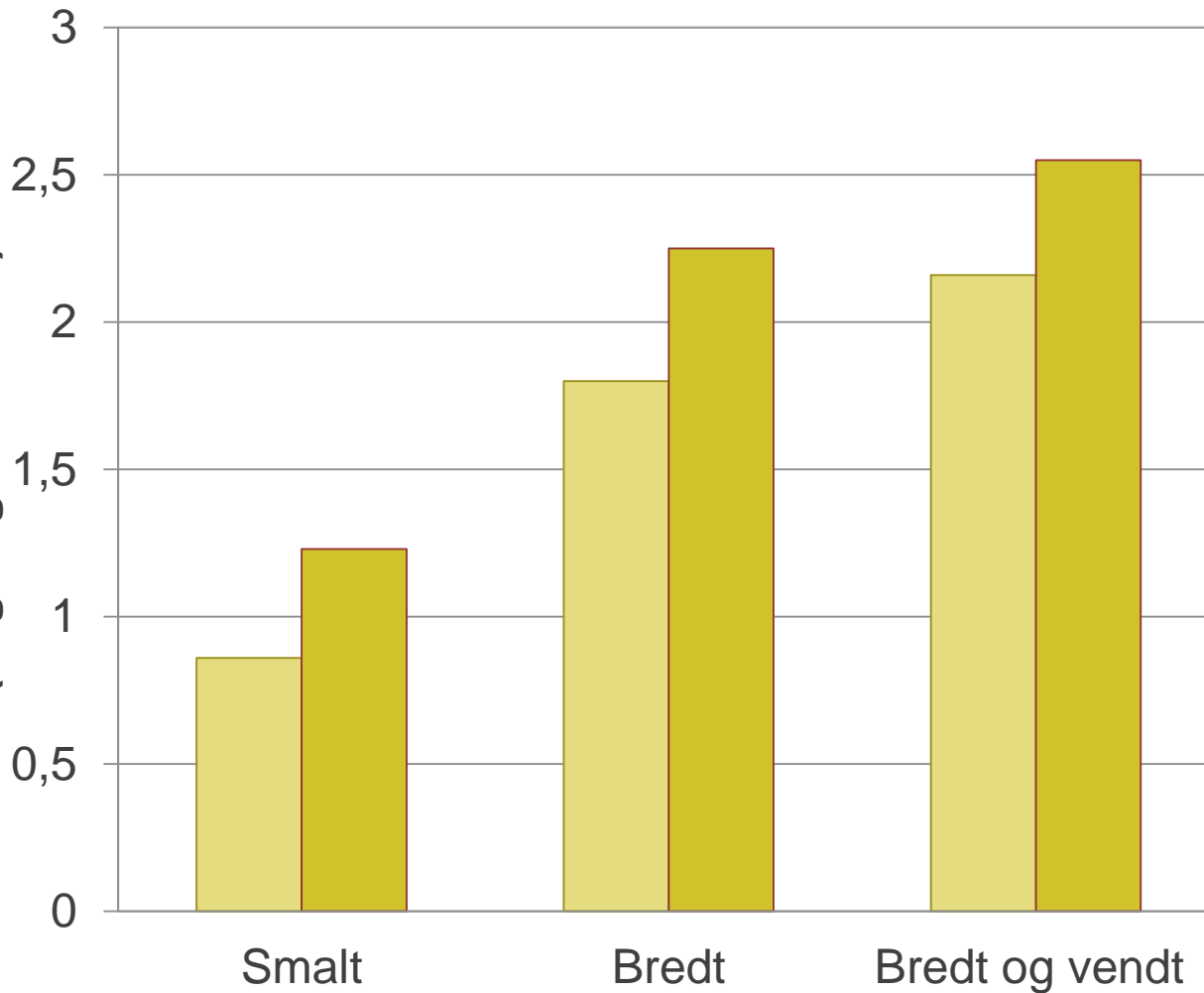
Den gennemsnitlige virkning af vejret på tørringshastigheden den første dag efter skårlægning. Skår: Bredt og vendt skår efter tre timer

Ændring af vejrparametre	Procent ændring i tørstof pr. time	Spænd i datamateriale
--------------------------	------------------------------------	-----------------------

2009. Gns. af 24 fortørringsforløb

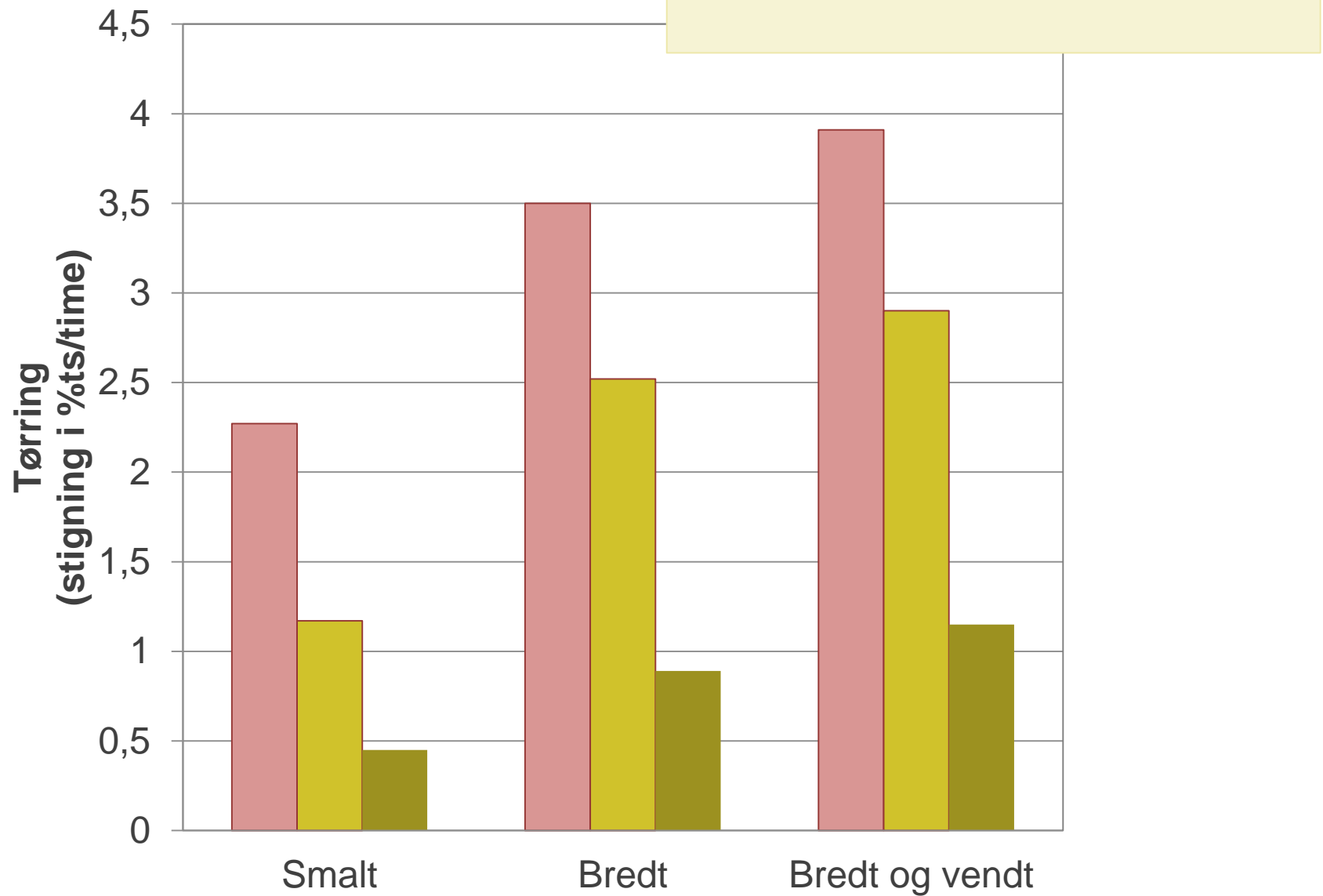
Lufttemperatur	+ 5 °C	+ 1,2	5-26
Luftfugtighed	+ 20 pct. Rh	- 0,8	33-89
Globalindstråling	+ 100 MJ pr. m ²	+ 0,4	20-817
Vind	+ 1 m pr. sek.	+ 0,3	0-8
Nedbør	+ 1 mm	- 4 til -13	0-1

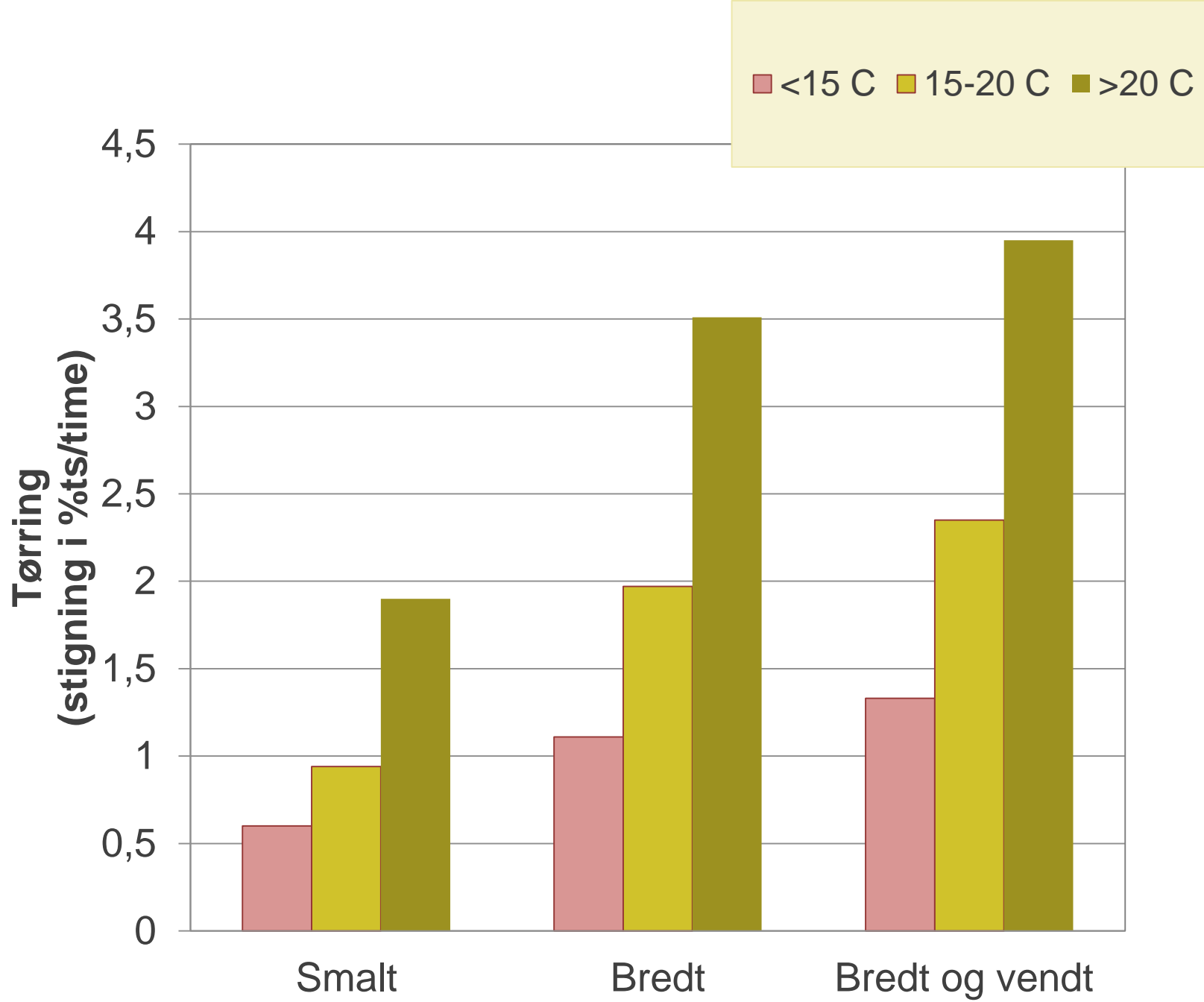
Tørring
(stigning i %ts/time)

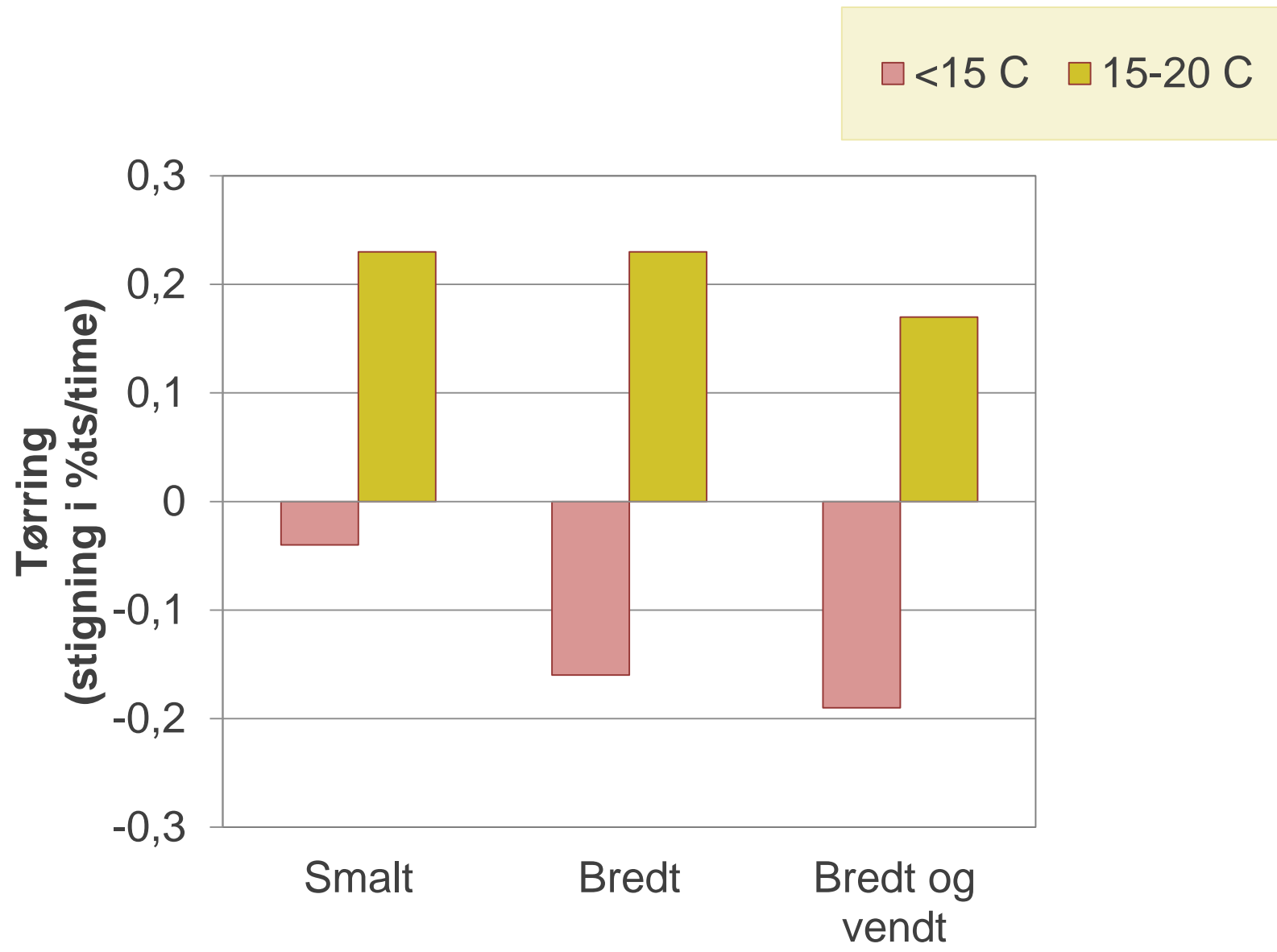

<5 m/s

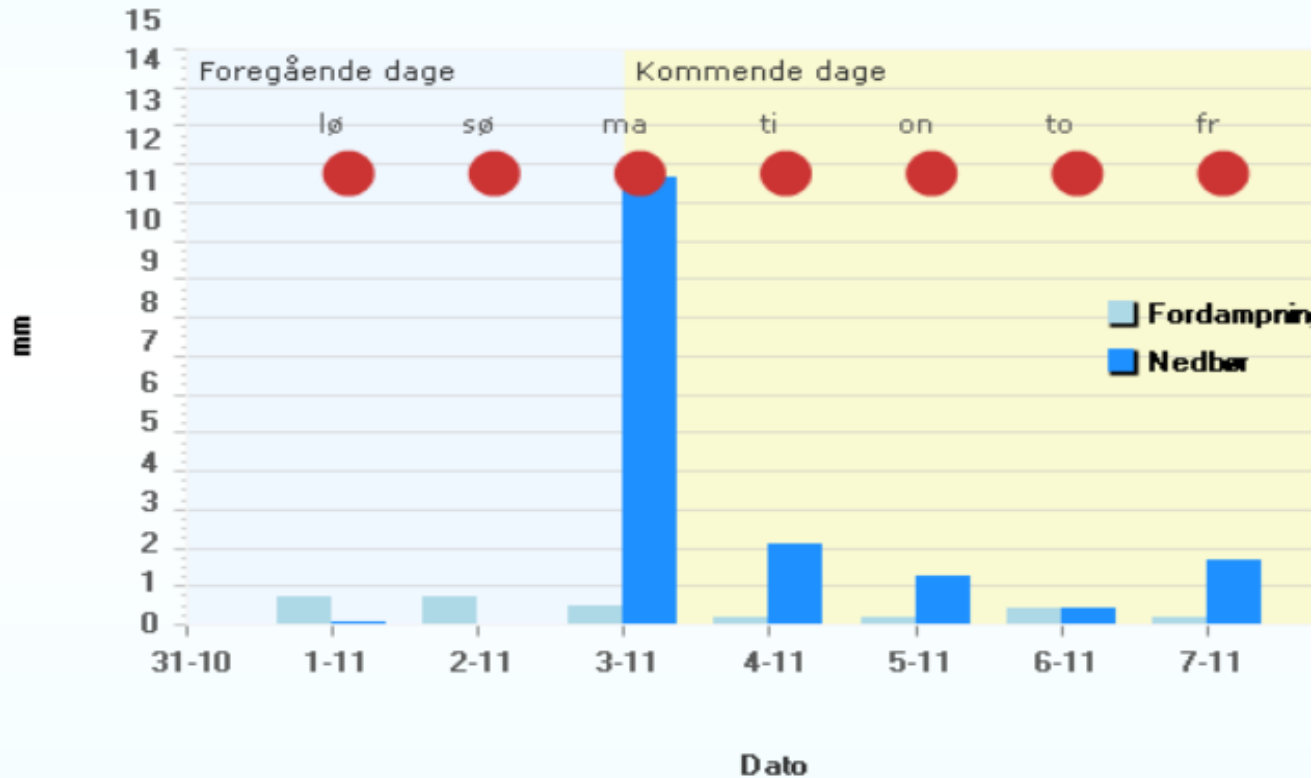
>5 m/s

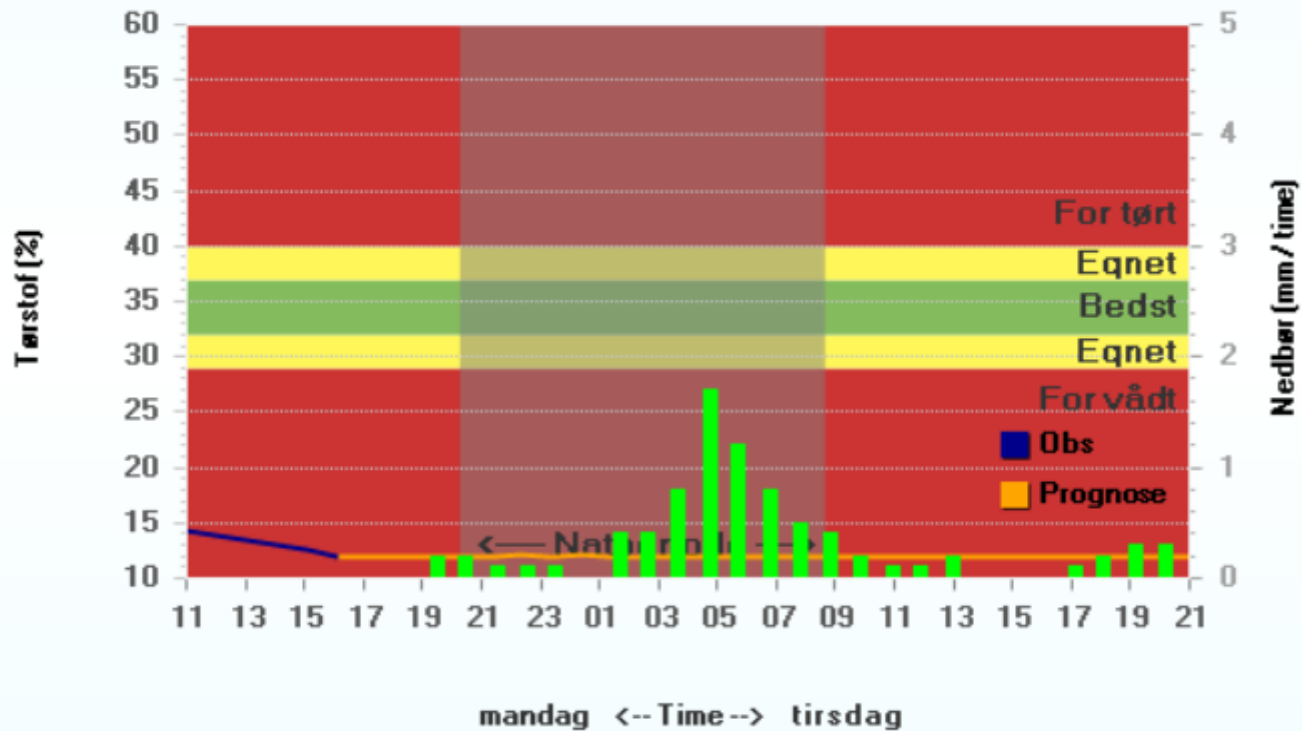
Skårlægningsvej - Århus N (8200)

- God dag at skårlægge
- Usikker dag at skårlægge
- Dårlig dag at skårlægge
- Ukendt (vejrdata mangler)

Århus N (8200) ▼

Fortørring før ensilering - Århus N (8200)

Århus N (8200)

Græsblanding

Kløver m. rajsvingel (45)

Skårtype

Tørstof (kg/ha)

Skårlægning

Vending (kun bredt skår)

Sammenrivning (kun bredt skår)

Bredt skår

3500

10:00

Ingen

Ingen

I morgen

Beregn

Græsmarks udstyr og marktab

Finger rimper

Valse crimper

Spredning af kløvergræs

- Ind til 30 til 35 pct. tørstof – begrænset tab

- Når græsmarks bælplanterne er over 30 pct. tørstof det giver det bladtab

Fingerriven, Farmtest nr. 39

Rotorriven. Farmtest nr. 41

Pickuprive. Farmtest 108

River til sammenrivning

Der er ingen sammenlignende test

- **Pickupriven (græs)**
  - Sandindhold: pickupriven = rotorriven
  - Spild af græs: pickupriven = rotorriven
- **Fingerriven (sen grønbyg/helsæd med græs)**
  - Sandindhold: fingerriven > rotorriven
  - Spild: fingerriven > rotorriven

Tips om hurtig fortørring af kløvergræs 1

- Skårlæg
  - det første morgenduggen er væk
  - på en høj stub (6 til 8 cm)
- Crimper
  - Anvend en valse crimper, der klemmer og strækker stængel og blade
- Vending af stængel og blade
  - 1. gang der er en tør på overfladen, dvs. efter 1½ til 2 time

Tips om hurtig fortørring af kløvergræs 2

- Vending af stængel og blade
  - 1. gang det er tør på overfladen, dvs. efter 1½ til 2 time
- Der er ingen bladtab før afgrøden er over 30 til 35 pct. tørstof
  - Omdrejninger på PTO skal ned
  - Start vending om morgen/formiddagen medens græsset endnu er sejt

Hvilke arter hurtigst

○ Græs

- Strandsvingel > rajsvingel > diploid rajgræs > tetraploid rajgræs

○ Græsmarksbælgplanter

- hvidkløver > rødkløver > (lucerne)

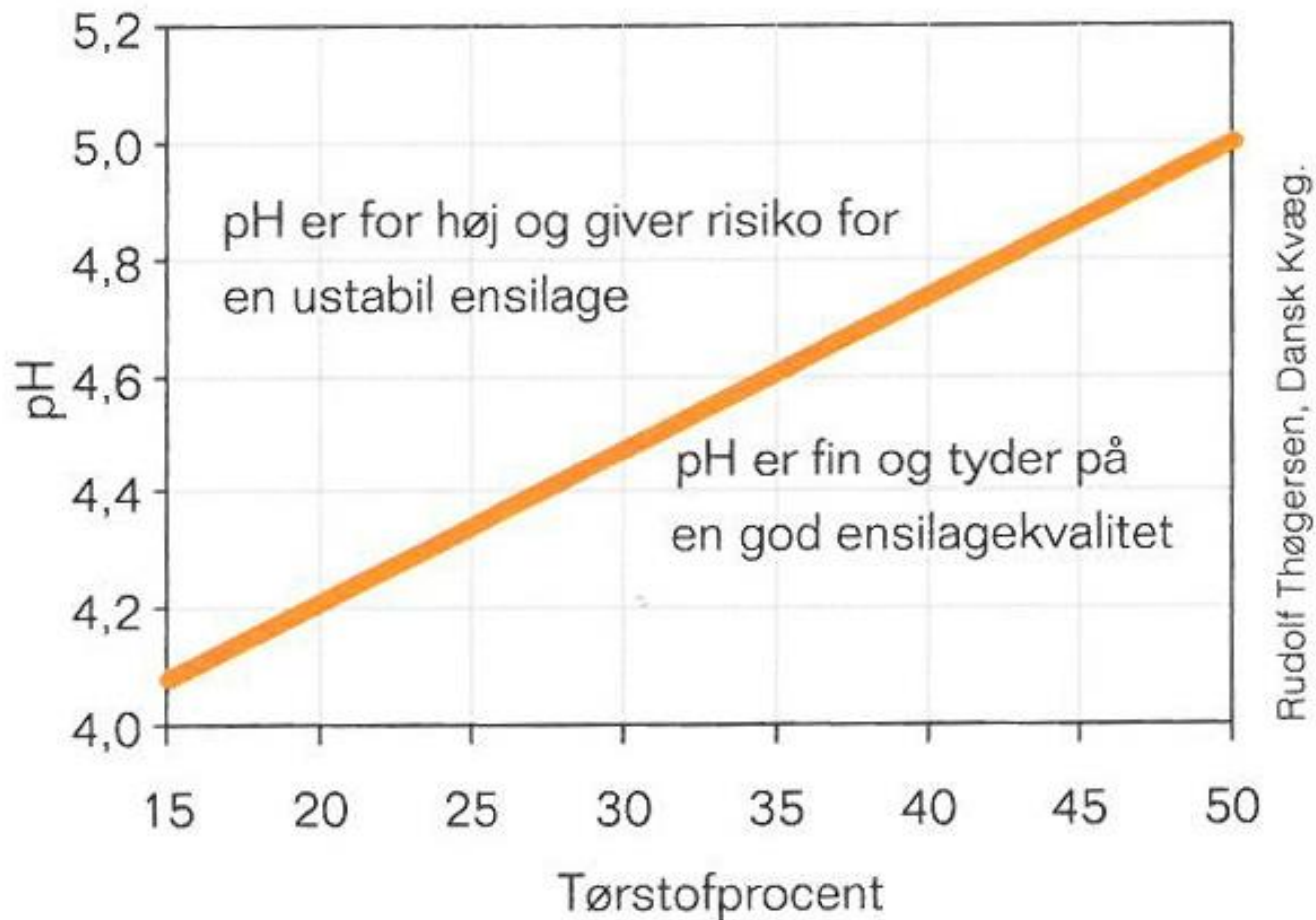
Ensilering 1.

- Ved en tørstof procent:
  - over 55 pct. aftager ensileringsprocessen
  - ved en tørstofindhold over 65 til 70 er den ophørt
- Konservering/lagring sker ved:
  - at den osmotiske tryk bliver så høj at materialet ikke nedbrydes
  - et øget osmotisk tryk virker hæmmende på mikroorganismernes aktivitet
  - øget osmotisk tryk giver et laver indhold af uønskede gæringsprodukter, acetat og smørsyre.

Ensilering 2.

- Kort snitlængde - 1,0 til 1,5 cm
- Udlægning i tynde lag – under 10 cm
- Komprimering – komprimering – over 250 kg tørstof pr. m³ og gerne over 300 kg pr. m³
- Lav ikke lageret /stakken højere eller bredere end der kan
  - Udtages 15 til 20 cm daglig

Tørstof indholdet har stor betydning for pH

**Tak
og
en stor høst af kløver
græs med blade**